
МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

УДК 7.067:316.728

Безугла Руслана Іванівна
кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри графічного дизайну та реклами
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
r.bezuhla@gmail.com

ДЕНДИЗМ ЯК КУЛЬТ ВИЗУАЛЬНОЇ ДЕМОНСТРАТИВНОСТІ ТА ПІДґРУНТЯ "ГЛАМУРНОЇ ФІЛОСОФІЇ"

Мета роботи – виявити подібність між такими явищами, як гламур і дендизм. Стаття стала продовженням дослідження історичної континуальності візуальної демонстративності, зокрема гламуру, який розглядається як один із феноменів, що пронизує всі сфери сучасної соціальної системи. В цьому контексті дендизм становить значний інтерес як соціокультурне явище, основою якого є візуальна демонстративність; як феномен, в якому головні складові базуються на візуальних "ефектах": спосіб життя, зовнішність, манера поведінки, техніки тіла тощо. Висувається гіпотеза про наявність спорідненості між явищами дендизму та гламуру. **Методологія** дослідження полягає у поєднанні принципу міждисциплінарності, який дав змогу використати при аналізі ідеологем гламуру та дендизму основні теоретичні досягнення не тільки філософії і культурології, а й лінгвістики, семіотики, соціальної психології, тощо та системного підходу, відповідно до якого уможливується розгляд "ідеології" гламуру як складного багатоаспектного соціокультурного феномена. **Наукова новизна** полягає у розширенні уявлень про походження сучасних соціокультурних феноменів, зокрема гламуру. **Висновки.** Доведено, що явища гламуру і дендизму є досить спорідненими феноменами, які об'єднують: візуальна демонстративність; відсутність стійкої понятійної референції (понятійна розпливчатість таких понять, як "дендизм" та "гламур"); штучність, театральність, ілюзорність; символізм та наявність певних кодів; маскуванню своєї сутності (в дендизмі, як і в гламурі, не має значення, чим наповнений внутрішній світ людини, головним стає вміння "замаскувати", приховати справжні почуття, відчуття, емоції, думки тощо).

Ключові слова: денді, дендизм, гламур, демонстративність, візуальність, стиль.

Безуглая Руслана Ивановна, кандидат искусствоведения, доцент, доцент кафедры графического дизайна и рекламы Национальной академии руководящих кадров культуры и искусств

Дендизм как культ визуальной демонстративности и основа "гламурной философии"

Цель работы – найти сходство между феноменами гламура и дендизма. Статья стала продолжением исследования исторической континуальности визуальной демонстративности, в частности гламура, который рассматривается как один из феноменов, пронизывающий все сферы современной социальной системы. В этом контексте дендизм представляет значительный интерес, как социокультурный феномен, основой которого стала визуальная демонстративность, как явление, в котором главные составляющие базируются на визуальных "эффектах": стиль жизни, внешность, манера поведения, техники тела и т.д. Выдвигается гипотеза о наличии родства между такими явлениями, как дендизм и гламур. **Методология** исследования заключается в сочетании принципа междисциплинарности, который в анализе идеологем гламура и дендизма позволил использовать основные теоретические достижения не только философии и культурологии, но и лингвистики, семиотики, социальной психологии и т.д. и системного подхода, в соответствии с которым представляется возможным рассмотреть "идеологию" гламура как сложного многоаспектного социокультурного феномена. **Научная новизна** заключается в расширении представлений о происхождении современных социокультурных феноменов, в частности гламура. **Выводы.** Доказано, что явления гламура и дендизма являются родственными феноменами, которые объединяет: визуальная демонстративность; отсутствие устойчивой понятной референции (понятійная расплывчатость таких понятий, как "дендизм" и "гламур"); искусственность, театральность, иллюзорность; символизм и наличие определенных кодов; маскировка своей сущности (в дендизме, как и в гламуре, не имеет значения, чем наполнен внутренний мир человека, главным становится умение "замаскировать", скрыть истинные чувства, ощущения, эмоции, мысли и т.д.).

Ключевые слова: денди, дендизм, гламур, демонстративность, визуальность, стиль.

Bezugla Ruslana, Ph.D in Arts, associate professor, Associate Professor of the Department of Graphic Design and Advertising, National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts

Dandyism as a cult of visual ostentation and the basis of the "glamorous philosophy"

The purpose of the work is to find the similarity between such phenomena as glamor and dandyism. The article was a continuation of the study of historical continuity of visual ostentation, in particular glamor, which is

considered as one of the phenomena that penetrates into all spheres of modern social system. In this context, dandyism is of considerable interest as a socio-cultural phenomenon, based on visual ostentation, as a phenomenon, in which the main components are based on the visual "effects": lifestyle, appearance, demeanor, body art, etc. It hypothesized the existence of relationship between the phenomena of dandyism and glamor. The **methodology** of the study consists in a combination of the principle of interdisciplinarity, which allowed using the main theoretical achievements not only of philosophy and cultural studies, but also linguistics, semiotics, social psychology, etc., in analyzing the ideology of glamor and dandyism and a systematic approach, according to which it is possible to consider the "ideology" of glamor, as a complex multi-aspect sociocultural phenomenon. **Scientific novelty** consists in broadening the concept of the origin of modern sociocultural phenomena, in particular glamor. **Conclusions.** It is proved that glamor and dandyism are related and united by the following: visual ostentation; lack of a stable conceptual reference (the conceptual vagueness of such concepts as "dandyism" and "glamor"); artificiality, theatricality, illusory; symbolism and the presence of certain codes (in dandyism, as in glamor, it does not matter what the inner world of a person is full of, the main thing is skill, "disguise", to conceal true feelings, sensations, emotions, thoughts, etc.).

Keywords: dandy, dandyism, glamor, ostentation, visual effect, style.

Актуальність теми дослідження. Візуальність соціального життя та сучасної культури – відносно нове явище, яке поступово стає глобальним, перетворюючись із засобу донесення інформації у самоціль. В житті людини, особливо в повсякденній сфері, відбувається заміна реального світу симулякрами – символічно-візуально-наглядними знаками, які орієнтуються на естетичне сприйняття. Мас-медіа поряд з "тотальним дизайном" монополізують репрезентацію дійсності, створюючи особливу форму існування сучасної культури – її нову візуальність, центром якої стає гламур.

Гламур сьогодні можна розглядати, як один із феноменів, що пронизує всі сфери соціальної системи, все буття людини, як соціальне так і індивідуальне. Слово "гламур" активно використовується засобами масової інформації та комунікації, на телебаченні існують "гламурні" програми, популярністю користується глянцева (гламурна) преса, різноманітні заклади (особливо салони краси) використовують слово "гламур" в своїх назвах та різноманітних заходах, з'являються нові мистецькі стилі із приставкою гламур (glam), наприклад, glam-рок в музиці, або glam style в хореографії тощо. Кожен дослідник цього феномену розуміє і тлумачить його, виходячи із власної суб'єктивної позиції проте, незважаючи на те, що гламурна проблематика розглядалася з різних наукових позицій та точок зору (інколи навіть кардинально протилежних), можна констатувати, що сьогодні в культурологічній літературі відсутня єдина точка зору не тільки відносно сутності та історичних передумов виникнення, а й тієї ролі, яку гламур відіграє в сучасному суспільстві.

Для культурологів тема гламуру актуальна тим, що виявлення закономірностей зародження, функціонування та зміни культурних явищ і патернів (як нових, так і асимільованих) полегшить розуміння процесів, які відбуваються в сучасній українській культурі, що сприятиме соціальному і культурному розвитку нашої країни.

Аналіз досліджень і публікацій. "Золотим століттям" дендизму прийнято вважати XIX століття, коли спочатку в Англії і дещо пізніше у Франції, сформувався певний культурний канон, який полягав у поєднанні трьох чинників: мистецтві вдягатися, манері поведінки та особливій життєвій філософії. Починаючи з цього періоду з'являються роботи, в яких європейський дендизм XIX століття розглядається з точки зору філософії, історії, культурології, мистецтвознавства, соціології, психології, лінгвістики тощо (Ж.А. Барбе д'Оревільї [2;3], Ш. Бодлера [5], Е. Моера [14], Т.А. Барнетт [11], Шиффера Д. [9], О.Вайнштейн [6] та інших).

Мета статті – виявити подібність між такими явищами, як гламур і дендизм.

Виклад основного матеріалу. Засновником явища дендизму та винахідником стилю, що пізніше стали називати стилем англійського джентльмена, прийнято вважати англійця Джорджа Браммелла (Brummell, 1778–1840), який був першим і найбільш відомим денді. Браммелл – зразок для наслідування, його сприймали як головного арбітра англійської моди і стилю XIX століття. Він винайшов новий спосіб вдягатися (який не допускав очевидних відмінностей між одягом багатих та бідних, благородних та простих за походженням), виробив нову манеру поведінки. Оскільки в місті люди постійно зустрічали тих, з ким не були знайомі, зовнішній вигляд почав відігравати особливо важливу роль, даючи нові можливості тим, хто витрачав час та зусилля на "культивування" та "моделювання" власної зовнішності. Браммелл розігрував маскарад зверхності, а сучасники захоплювались цим спектаклем і відчайдушно його копіювали, оскільки вважали його новою людиною на кшталт Наполеона: "весь світ дивився на Браммелла та наслідував йому, замовляючи одяг у того ж торговця, що вдягав і головного денді" [7, 61].

Браммелла, за словами біографа, "завжди тягнуло до гламуру" [18]. Як відмічав С. Гандл, Браммелл "купався в славі", а наслідувати його майстерності стилю прагнули чоловіки різних соціальних прошарків. Наприклад, поглядіти на ритуалізований п'ятигодинний ранковий туалет Браммелла збирались різноманітні глядачі, в числі яких декілька разів, опинявся навіть принц Георг (1762–1830, принц-

регент (Уельський) з 1811–1820 рр., з 1820 року – Георг IV, король Великобританії і Ганновера). Браммелл – виняткова та суперечлива особистість на яку "складно наклеїти відповідний ярлик". З одного боку, він заперечував театральність, дотримуючись нової моделі мужності (яку, до речі, створив сам); з іншого – він же поставив цю модель під сумнів, хизуючись одягом та старанно за собою доглядаючи [19, 147].

Денді виділялись не самим одягом, а скоріше значенням, яке вони йому надавали. На думку Е.Уілсон (Wilson), денді "подібні до французьких куртизанок". Вони не торгували тілом, але так само як і куртизанки, жили тільки своїм розумом та "домінували в суспільстві завдяки силі своєї індивідуальності, тобто взяли на себе роль соціальних куртизанок. Ці ходячі символи еротизму були, насамперед, закохані в самих себе..." [8, 172].

З таким порівнянням, ми можемо погодитись тільки частково. Важливо відмітити, що феномен дендизму – це не маргінальне явище. Значна кількість діячів епохи романтизму (при чому в різних країнах) були представниками дендизму (Байрон, Бульвер-Літтон, Дізраелі, Діккенс, Теккерей, Бальзак, Стендаль, Чаадаєв та інші). С. Бейнбрідж (Bainbridge), автор сатири "Дендіманія", писав, що існували "денді-юристи, денді-пастори, денді-лікарі, денді-крамарі, денді-клерки, денді-письменники, денді-бідняки і денді-кишенькові злодії" [10, 13]. Дендизм як соціокультурне явище є досить суперечливим та неоднозначним. Дендизм виникає на стику двох ідеологій – раціоналізму та романтизму. Денді зуміли поєднати досить суперечливі способи світосприйняття: раціоналізм, володіння собою, самоконтроль тощо, та протилежну романтичну "ідею" з її життєтворчістю, відношенням до себе як до твору мистецтва, гедонізмом та здатністю отримувати насолоду від самовідтворення та самосприйняття.

На думку С.Гандла, "Браммелл був центром соціальних та культурних перетворень, які породили гламур як систему відносин та впливів" [7, 59]. На перший погляд може здатися, що між дендизмом і гламуром немає нічого спільного. Проте, якщо більш уважно та детально розглянути ці соціальні явища, можна впевнено стверджувати, що це "ланки одного ланцюга". В XIX столітті закладається філософія дендизму, яка пізніше буде використана гламуром. На нашу думку, однією із головних ознак, які об'єднують дендизм та гламур, є візуальна демонстративність (адже всі основні ефекти цих явищ базуються на зовнішніх, візуальних "складових": зовнішність, одяг, манера поведінки, спосіб життя тощо).

Цікавим є той факт, що термін "денді" був запозичений, до речі, як і термін "гламур", із шотландської мови. О.Вайнштейн відмічає, що вперше цей вираз був зафіксований в Шотландії 1632 року [6]. Поняття "денді" має численні тлумачення. Марі-Крістін Натта (Natta) зауважила, що "перш ніж втілитися в легендарних фігурах Байрона, Браммела або графа д'Орсе, це слово знущалося над кропіткою працею етимологів" [15, 14].

Етимологічні версії значно відрізняються одна від одної, адже існують, як позитивні так і негативні тлумачення цього слова. В сучасній англійській мові слово "dandy" використовується як прикметник із значенням "франтівський", "прекрасний", "відмінний", "першокласний". Існують тлумачення, які містять і негативно-несхвальний характер. Наприклад, етимологію слова пов'язували із назвою дрібної розмінної монети XVI століття "dandiprat", що в переносному значенні означало "нікчемна людина, комашка", інше джерело перекладає цей термін, як "хлопець, вуличний хлопчина" [11]. Існують версії походження терміну, які наголошують на спорідненості слів "dandy" та "dandelion" ("кульбаба"), оскільки в останньому терміні міститься ще слово "lion" ("лев"), яке стало синонімом світського чепуруна в XIX столітті [14].

Найбільш розповсюджена версія пов'язує походження терміна "dandy" із давньофранцузьким словом "dandin" ("маленький дзвоник"), що породило переносні значення такі, як "пустодзвін", "базіка", "бовдур", "шалапут" тощо. Цієї версії, до речі, дотримувався і Барбе д'Оревільї [3]. Схожий спектр значень містять і дієслова "dandiner" ("бовтатися з боку у бік", "ходити перевальцем") та "to dandle" ("качати" та "гойдати на руках дитину"), важливо відмітити, що це дієслово містить також інші смисли – "пестити, балувати, ніжити, грати, бавитися" тощо) [2]. Зі змістовим наповненням "чепурун або "франт" слово "dandy" починають використовувати на початку XIX століття. Вважається, що вперше його використав Байрон (25 липня 1813 року) в листі до Томаса Мура, описуючи клубний бал денді [6, 25].

XIX століття – період, коли відбувається "змішання" старої аристократичної еліти та нової буржуазної еліти (хоча відмінності (соціальні, економічні, символічні тощо) між цими стратами залишаються ще досить чіткими). На думку сучасної дослідниці дендизму О. Вайнштейн, денді завдяки відпрацьованій техніці швидкої зміни соціальних ролей зробили "неймовірну річ: створили віртуальний зліпок аристократичного кодексу манер і дали його на озброєння будь-якому початківцю честолюбцю" [6, 225]. В дендизмі соціальне походження людини відходить на другий план, адже його можна приховати під маскою приємних манер, візуального образу та зовнішньої непроникливості.

Симбіоз трьох основних чинників (манери поведінки, костюму та особливої життєвої філософії) дозволяв денді "зіграти" будь-яку соціальну роль. Манера поведінки денді базувалася на майстерному

поєднанні сухості і невимушеності, шанобливості і дотепної зухвалості. Основним стало вміння створити потрібний візуальний образ, вдало зіграти соціальну роль, тощо. Денді був соціальним "хамелеоном" із значним "рольовим" потенціалом. І, важливе значення в цій "грі" відводилося костюму як одному із засобів візуальної демонстративності. Денді не просто опанував мистецтво вдягатися, його манери підпорядковувались особливому кодексу поведінки, а його костюми – це тільки частина загальної та продуманої системи. В новій чоловічій моді крій і те, як сидів костюм, стали більш важливими, ніж прикраси, колір та ефектність. Варіації чоловічої моди протягом XIX та XX століть – скажімо, бороди у денді едвардіанської епохи або ідеально підігнані піджачні костюми Кларка Гейбла і Кері Гранта в 1930-ті роки – являли собою зовсім не відмову від моди, але більш складний, вишуканий і непрямий підхід до чарівності і глянцю, ніж шовк та атлас придворних в епоху Старого порядку [8, 39].

Денді здійснили "революцію" у візуальній репрезентації костюму, за допомогою нової естетичної категорії – вишуканості. Р.Барт відмітив наявність дискретних знаків в одязі денді (одночасно скромних та "дисконтинуальних"), які вже не є видовищними знаками, що констатують соціальний стан, це всього тільки знаки співтовариства. Оскільки соціальна група, яка повинна прочитати цей код є досить вузькою (обраною), а знаки, що потрібні для цього читання, є досить рідкісними та нерозбірливими для широкого загалу, який незнайомий із цією новою "вестиментарною мовою". Для досягнення цього виборчого впливу, денді використали новий прийом – тонко акцентована "деталь". Ролан Барт відмітив, що саме "деталь" ("дрібничка", "не знаю що", "манера" тощо) взяла на себе диференціюючі функції костюму. "Віднині достатніми означеннями як найтонших соціальних відмінностей стали вузол краватки, тканина сорочки, жилетні гудзики, туюфельні пряжки; одночасно соціальна перевага, яку по демократичним правилам вже не можна було грубо афішувати, стала маскуватися та сублимуватися в такій новітній цінності, як смак, або навіть скоріше вишуканість..." [4, 394]. Денді весь свій вигляд підпорядковують принципу "conspicuous inconspicuousness" ("помітна непомітність"), який полягає в тому, щоб зробити свій костюм таким, що не привертає загальної уваги, проте в певних колах їх костюм буде оцінений належним чином.

Можна констатувати, що денді запропонували суспільству новий різновид демонстративної розкоші – приховану. Зрозуміло, що саме словосполучення "демонстративно-прихована" розкіш містить в собі певний оксюморон. Проте, як це не парадоксально, кожне з цих слів-антиподів, найбільш чітко розкриває сутність нового підвиду розкоші. Тільки "обраний", тільки знавець спроможний оцінити справжню вартість речі, яка демонструється, оцінити зусилля витрачені на створення потрібного візуального образу, тощо.

Денді "зумовили" виникнення і тих тенденцій, які пізніше набудуть популярності в гламурі. Мова йде про так зване, стримане споживання, коли серед певних соціальних прошарків віддається перевага "стриманим" товарам, в яких приховані зовнішні атрибути (наприклад, Jil Sander або Bottega Veneta). Поціновувачі та знавці, незважаючи на відсутність яскравого та видимого логотипу, відрізняють такий товар по дизайну та іншим характерним ознакам. "Впізнаване" споживання "не кричущих" про себе товарів, сьогодні розглядається, як більш витончене та вишукане. Можна констатувати, що цей символічний код, який був запропонований дендизмом, залишається актуальним і сьогодні. Наприклад, петлі на рукаві піджака можуть розповісти "досвідченому оку" про свого власника досить багато, починаючи із смаків власника та закінчуючи його прибутками. А такий аксесуар, як годинник – є найкращим свідченням матеріального добробуту його власника.

В той же час, денді змінили відношення не тільки до костюма, але і до самої людської тілесності. Якщо раніше, людське тіло, і в мистецтві зокрема, використовувалось, як "потенціал репрезентації" (як це було в минулому в живопису та скульптурі), то тепер людське тіло використовується і як "потенціал виробництва". Як наголошує І. Мішо (Michaud), основна новизна полягає в тому, що тіло саме стає художнім засобом; воно змінює свій статус та переходить від "статусу предмету мистецтва" до "статусу діючого суб'єкту" та матеріалу художньої дійсності [13, 431]. Бодлер (Baudelaire) вважає денді ідеалом, який протилежний природному – краса денді антинатуральна [5, 119], він ніколи не виглядає природно. В цьому контексті доречно згадати і про "гламурну тілесність", яка також є повністю штучною, створеною за допомогою "makeup", зачіски, одягу, різноманітних програм "photoshop", пластичної хірургії тощо. Як відмічав С. Гандл: "Браммелл був першим втіленням гламурного парадоксу досяжної винятковості" [7, 61].

Дендизм – це не просто етика, а й певна тілесна техніка, манера поведінки. Як слушно зауважив Р.Барт, в дендизмі досить органічно поєднується одне і друге, "причому техніка, зрозуміло, слугує гарантом етики, як і в усіх аскетичних філософіях... де певна тілесна поведінка дає шлях для вироблення певної думки; а оскільки в даному випадку ця думка полягає в абсолютно своєрідному баченні себе самого, то денді приречений безперервно винаходити все нові, безкінечно нові відмінні

риси: то він робить ставку на розкіш, щоб відсторонитися від бідних, то прагне до поношеності плаття, щоб відсторонитися від багатих; для цього саме і слугує "деталь", що вона дозволяє денді вислизати від маси, ніколи їй не даватися... (денді – прим.авт.) в жодному випадку не повинен впадати в ексцентрики – форму надзвичайно зручну для наслідування" [4, 395–396].

Від модної людини денді відрізнявся тим, що присвячував своє життя візуальній демонстративності, зовнішній вишуканості та певній манері поведінки. "Коли йому (денді – прим. авт.) залишили тільки свободу покупки, а не творчості, дендизм волею-неволею повинен був померти від задухи; купувати останню модель італійських туфель або новітню марку англійського твіду – вчинок у вищому ступені вульгарний, оскільки це означає підпорядкування Моді" [4, 396]. А коли, всьому сучасному одягу "прищепили" трохи дендизму, це фатально "призвело до смерті самого дендизму, оскільки він по самій суті повинен бути радикальним або не бути взагалі" [4, 397].

Проте стверджувати, що явище дендизму остаточно зникло, буде помилковим. В кінці ХХ – початку ХХІ століття ми стикаємось з таким явищем міської культури, як метросексуал. Вперше термін "метросексуал" був використаний М. Сімпсоном (Simpson) 1994 року, у статті "Here come the metro men" [17]. Сімпсон охарактеризував метросексуала, як "молодого чоловіка з пристойним прибутком, який живе в столиці (метрополії) або поряд – оскільки саме там розташовані всі найкращі магазини, клуби, спортивні центри та салони краси. Він може бути геєм, гетеросексуалом або бісексуалом, проте це зовсім неважливо, оскільки його єдина сексуальна орієнтація – любов до самого себе та пошук насолоди для себе" [17]. Е. Баландіна відмічає, що терміном "метросексуал" позначили чоловіків, які приділяють забагато уваги своїй зовнішності [1, 74], а на думку О. Вайнштейн, "метросексуал – сучасний модник, його характерні риси – нарцисизм, зв'язок з міською культурою споживання та сексуальна орієнтація, яка визначається по-новому" [6, 603]. Саме такий набір ознак був характерним і для денді. Одночасно Вайнштейн відмічає й існуючі відмінності між денді та метросексуалом. На її думку денді, як справжній лансер випереджає суспільний смак та сам створює і диктує стиль, а метросексуал згодний наслідувати канон, який вже склався на цей момент.

Метросексуал читає глянцеві журнали призначені для чоловіків "FHM", "GO", "Maxim", "The Face", "Details", "Arena", "Esquire" та інші. Він серйозно ставиться до свого іміджу, розбирається в одязі (може з першого погляду відрізнити речі із останньої колекції), регулярно купує нові марки парфумів, кремів та шампунів, відвідує салони краси тощо. Тобто за своєю сутністю метросексуал є яскравим прикладом чоловічого гламуру. До сучасних метросексуалів відносять Дж. Тімберлейка, Б. Аффлека, Б. Піта, Х. Джекмена, Д. Бекхема і представників українського та російського шоу-бізнесу, наприклад, С. Зверева, Д. Коляденко, А. Малахова та інших.

Можна стверджувати, що спочатку явище дендизму з'явилося як реакція аристократів на стиль життя, звички і манери буржуазії (нової соціальної страти), яка все більше набирала соціальної значущості і впливу у суспільстві (не випадково на цей же час припала і низка буржуазних революцій у Європі). Буржуазія використовуючи різноманітні способи і засоби прагнула стати справжньою (а не тільки фінансовою) елітою суспільства. Виникає певний парадокс. Родова аристократія за допомогою дендистських "засобів та прийомів" прагнула збільшити соціальну дистанцію між своєю стратою та буржуазією. Остання, навпаки, використовуючи всі засоби "запропоновані" дендизмом – знівелювати відмінності між цими стратами.

На нашу думку, цим бажанням (збільшити, або навпаки скоротити дистанцію між соціальними стратами, групами тощо) зобов'язаний своїм походженням і гламур – спроба створити образ граничного красивого, рафінованого світу, безтурботної країни задоволення, млості і розкоші. Цим, до речі, можна пояснити актуальність і значну популярність проблематики гламуру (і дендизму зокрема) на теренах пострадянських країн. Сучасні нувориші прагнуть самоідентифікуватися і співвіднести себе з представниками аскриптивних еліт – як сьогодення, так і минулого. Але, з іншого боку, будь-яка еліта прагне всіма силами вберегти своє коло від проникнення в нього сторонніх – інших за фінансовими статками, походженням (як це не парадоксально звучить в демократичному суспільстві), рівнем інтелекту, виховання тощо.

Наукова новизна полягає у розширенні уявлень про походження сучасних соціокультурних феноменів, зокрема гламуру. Частково доведена гіпотеза про історичну континуальність візуальної демонстративності та виявлена наявність загальних характерних рис між явищами дендизму та гламуру.

Висновки. Отже, ми можемо констатувати, що явища гламуру і дендизму є досить спорідненими феноменами. Їх об'єднує: візуальна демонстративність; відсутність стійкої понятійної референції (понятійна розпливчатість таких понять, як "дендизм" та "гламур"); штучність, театральність, ілюзорність; символізм та наявність певних кодів; маскування своєї сутності (в дендизмі, як і в гламурі, не має значення чим наповнений внутрішній світ людини, головним стає вміння "замаскувати", приховати справжні почуття, відчуття, емоції, думки тощо).

Література

1. Баландина Э.Г. Метросексуал в городе: явление, стиль, альтернативы /Э.Г. Баландина // Известия Волгоградского технического университета. – 2010. – Т.7. – № 7. – С. 74–82.
2. Барбе д'Ореви́ли Ж.-А. Дьявольские повести / Ж.-А. Барбе д'Ореви́ли – Сост., посл.: Т.В. Соколова. – Санкт-Петербург: Лениздат, 1993. – 510 с.
3. Барбе д'Ореви́ли Ж.-А. О дендизме и Джордже Браммелле / Ж.-А. Барбе д'Ореви́ли. – Москва: Независимая газета, 2000. – 204 с.
4. Барт Р. Система Моды. Статьи по семиотике культуры / Ролан Барт. – Пер. с фр., вступ. ст. и сост. С.Н.Зенкина. – Москва: Издательство им. Сабашниковых, 2004. – 512 с.
5. Бодлер Ш. Денди / Поэт современной жизни // Бодлер Ш. Цветы зла. Обломки. Парижский сплин. Искусственный рай. Эссе, дневники. Статьи об искусстве. – Москва, 1997. – 818 с.
6. Вайнштейн О.Б. Денди: мода, литература, стиль жизни / Ольга Вайнштейн. – Москва: Новое литературное обозрение, 2005. – 640 с. – (Серия "Культура повседневности").
7. Гандл С. Гламур / Стивен Ганл; пер. с англ. под ред. А.Красниковой. – М.: Новое литературное обозрение, 2011. – 384 с. (Серия "Библиотека журнала "Теория моды").
8. Уилсон Е. Облаченные в мечты: мода и современность / Элизабет Уилсон; пер. с англ. Е. Демидовой, Е.Караш, Е.Л. Яминой. – Москва: Новое литературное обозрение, 2012. – 288 с. (Серия "Библиотека журнала "Теория моды").
9. Шиффер Д. Философия дендизма. Эстетика души и тела (Кьеркегор, Уайльд, Ницше, Бодлер) / Д.Шиффер; пер. с франц. – Москва: Издательство гуманитарной литературы, 2011. – 296 с.
10. Bainbridge S. Napoleone and English Romanticism. Cambridge: Cambridge University Press, 1995. – Pp. 1, 13, 111–112, 125–127.
11. Burnett T.A.J. The rise and fall of regency dandy: The Life and Times of Scrope Berdmore Davies. – London: John Murray Pub., 1981. – 243 p.
12. Mansel Ph. The Eagle in Splendour: Napoleone I and his Court. – London: George Philip, 1987.
13. Michaud Y. Visualisations. Le corps et les arts visuels // Histoire du corps (3. Les mutations du regard. Le XXe siècle / Sous la direction d'А. Corbin, J.-J. Courtine, G. Vigarello. – Paris: Seuil, 2006. – P. 431.
14. Moers E. The Dandy: Brummell to Beerbohm. New York: The Viking Press, 1960. – 372 p.
15. Natta M.-C. La Grandeur sans convictions. Essai sur le dandysme. – Paris: Felin, 1991.
16. Salvatorelli L. Leggenda e realta di Napoleone. – Turin: UTET, 2007.
17. Simpson M. Here come the mirror men // The Independent. 1994. November 15.
18. Trevelyen G. M. English Social History: A Survey of Six Centuries: Chaucer to Queen Victoria. 1944; London: Longman, 1973. – Pp.492–493.
19. Wilson A.N. Life of Walter Scott: The Laird of Abbotsford. London: Mandarin, 1996. – Pp. 4, 147.

References

1. Balandina, E.G. (2010). "Metrosexual in the city: the phenomenon, style, alternatives". Izvestiya Volgogradskogo Tehnicheskogo Universiteta, [Bulletin of the Volgograd Technical University], 7, 74–82 [in Russian].
2. Barbe d'Orevili, Zh.-A. (1993). The Devil's Tales. Saint Petersburg: Lenizdat [in Russian].
3. Barbe d'Orevili, Zh.-A. (2000). About Dandyism and George Brammell. Moscow: Nezavisimaya gazeta [in Russian].
4. Bart, R. (2004). Fashion System. Articles on Semiotics of Culture. Moscow: Izdatelstvo im. Sabashnikoviyh [in Russian].
5. Bodler, Sh. (1997). Dandy / The Poet of Modern Life. Moscow: Izdatelstvo im. Sabashnikoviyh [in Russian].
6. Vaynshteyn, O.B. (2005). Dandy: Fashion, Literature, Lifestyle. Moscow: Novoye literaturnoe obozrenie [in Russian].
7. Gundle, S. (2011). Glamour: A History. Moscow: Novoye literaturnoe obozrenie [in Russian].
8. Uilson, E. (2012). Wearing in Dreams: Fashion and Modernity. Moscow: Novoye literaturnoe obozrenie [in Russian].
9. Shiffer, D. (2011). Philosophy of Dandyism. Aesthetics of the Soul and Body (Kierkegor, Wilde, Nietzsche, Baudelaire). Moscow: Izdatelstvo gumanitarnoy literatury [in Russian].
10. Bainbridge, S. (1995), Napoleone and English Romanticism, Cambridge University Press, Cambridge, Pp. 1, 13, 111–112, 125–127.
11. Burnett, T.A.J. (1981), The Rise and Fall of Regency Dandy: The Life and Times of Scrope Berdmore Davies, John Murray Pub., London, 243 p.
12. Mansel, Ph. (1987), The Eagle in Splendour: Napoleone I and his Court, George Philip, London, P. 287.
13. Michaud, Y. (2006), Visualisations. Le Corps et Les Arts Visuels, Sous la direction d'А. Corbin, J.-J. Courtine, G. Vigarello, Paris: Seuil, P. 431.
14. Moers, E. (1960), The Dandy: Brummell to Beerbohm, The Viking Press, New York, 372 p.
15. Natta, M.-C. (1991), La Grandeur Sans Convictions. Essai Sur le Dandysme, Felin, Paris, P.14.
16. Salvatorelli, L. (2007), Leggenda e Realta di Napoleone, UTET, Turin, P. 73.
17. Simpson, M. (1994), "Here come the mirror men", The Independent, November 15.
18. Trevelyen, G. M. (1973), English Social History: A Survey of Six Centuries: Chaucer to Queen Victoria. 1944, Longman, London, Pp.492–493.
19. Wilson, A.N. (1996), Life of Walter Scott: The Laird of Abbotsford, Mandarin, London, Pp. 4, 147.

Стаття надійшла до редакції 08.10.2017 р.